

"EDINOST"

ishaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekah, četrtekah in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.80 za pol leta . . . 5.— za vse leto . . . 10.— Na naročbo brez priložene naročilnice se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 urč., izven Trsta po 3 urč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 urč., izven Trsta 5 urč.

EDINOST

Oglaš se računsko po tarifu v petih; za naslove z debelimi črkami se plačuje preostor, kolikor obsega navadnih vrst. Poslana osmetnice in jarnozahvala, domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj so pokličejo uredu: alica Caserma št. 18. Vsako pismo mora biti frankirano, kar nefrankovano se ne sprejema. Rokopis se ne vrača.

Naročnino, reklamiranje in oglaš sprejema upraviteljsko uradno pisarnico hšt. 3. II. nadst. Odprta reklama se sprejema po pošti.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost“ je mes. 18.

Še jedno o namenih krščanskih socializmov.

V očigled tolikemu obrekovanju in hujskanju, naperjenemu proti krščanskosocialni stranki in prihajajočemu — pa brez vse potrebe — tudi se slovenske strani, je dolžnost nam vsem, katere nikoli ne silijo med nasprotnike tej stranki, da vsak po svoji moči pripomoremo v to, da se zbristijo pojmi, da bode mogla javnost sama soditi o stremljenju in končnih ciljih krščanskih socializmov, kakor tudi o pravih nagibih onim, ki se v najnovejših dneh toli silno zaletajo v to stranko.

Kdor čita namreč le vse te napade na krščanske socialiste, mora si misliti, da je to tolpa zdivjanih demagogov, ki bi hotela le netiti strasti, hujskati proti avtoriteti posvetnih oblasti ter rušiti ugled Cerkve in nje najvišjih predstavitev in sicer v ta namen, da ugodí svojemu slavoheleju ter da dá duška svoji nebrzdani neposlušnosti in nepokornosti.

Zlasti konservativne kroge bi hoteli hujskati proti krščanskim socializmom in sicer na ta način, da podtikajo tem poslednjim nič manj in nič več, nego da hočejo ti-le do tal porušiti staro konservativno stranko ter izročiti mase mednarodni in brezdomovinski socialni demokraciji. Saj je bilo — če se ne motimo — tudi v deželnem zboru kranjskem čuti več kot čudno trditev, da stli socialno-demokratska in krščanskosocialna stranka identični po svojih končnih ciljih.

Kako neosnovana in iz trte izvita je taka trditev, nam dokazuje že enostavno dejstvo, da stoji mednarodna socialna demokracija pod vplivom židovstva — saj je nedavno temu na nekem shodu na Dunaju zastopal berlinske socialne demokrate židovski milijonar Singer —, dočim so krščanski socialisti najhujši — antisemitje, nasprotniki židovstva. Ako pomislimo torej, da je boj za in proti židovstvu najvidnejši znak nastopajočega perečega, velikega, svetovnega socialnega vprašanja, vidimo takoj, kako smešna in — neumna je ta trditev, koji more verjeti le oni, ki si ni priučil nikdar misliti samostojno in ki marveč rad prepušča drugim, da mislijo zanj. Kakor se ogenj in voda ne moreta družiti, tako je nemogoče kakršnosobno soglasje med krščanskimi socialisti in vsemi onimi, do katerih se za židovski vpliv.

Da pa se prepričamo do dobrega, kako prikljen in neodkritosrčen je ves ta hrup proti krščanskim socializmom, treba, da si ogledamo vso čudno zmes v taboru nasprotnikov te stranke. To vam je prava mozaika, obstoječa iz raznih kamenčkov, od katerih ni niti jeden podoben drugemu. Tu

imate klerikalce starega kova in liberalce židovskega kova, centraliste in avtonomiste, zastopnike kmetijskih interesov in zastopnike velikega kapitala, propovednike brezverstva in čuvarje verskega čutstovanja kot jedine zanesljive podlage državam in človeški družbi, s kratka: tu imate ljudi, katerih svetovno naziranje si je v dijametralnem nasprotstvu. Da pri taki zmesi ni niti misliti na kako soglasje v načelih, je pač jasno. In vendar so se združili vsi ti prerazlični življi v velik zbor, da nam unisono pojejo pesem o nevarnosti krščanskih socializmov za — avtoriteto Cerkve.

Po vsem tem se moramo vprašati: kje so vendar tisti nagibi, ki so privedli toli različno družbo v skupni odpor proti krščanskim socializmom? No, na to vprašanje nam daje zadosten odgovor jedno jedino dejstvo: vsi sede v — koaliciji.

In poštevaljoči to dejstvo smo si na jasnem, da je zatiranje o skrbi za avtoriteto skofov le humbug, skrb za koalicijo pa — vse! V dejstvu torej, da so krščanski socialisti nasprotniki sedanjega parlamentarnega in političnega položaja v Avstriji, tiči ona čudotvorna moč, ki je stlačila v jeden in isti pisker ogenj in vodo.

Kakó prazno in ničevno je domnevanje, češ, da hočejo krščanski socialisti porušiti konservativno stranko, dokazal je princ Lichtenstein se svojim krasnim govorom, o katerem govoru smo spregovorili v več. izdanju od minule sobote. V tem govoru je ta odlični mož ne le vabil konservativce na skupno delo, ampak pripoznal je celó, da krščanski socialisti ne morejo odvrniti skupne nevarnosti brez pomoči konservativcev. In vskliknil je zaključivši svoj govor: Vse po krščanskem ljudstvu, z istim in za isto!

Ali govoré takó nasprotniki Cerkve? Ne, tako ne govore nasprotniki, tako govoré — pravi prijatelji! Krščanski socialisti nočejo porušiti konservativne stranke, ampak vzdramiti jo hočejo iz mrtvila in — starih okostenelih predsodkov. Krščanski socialisti ne napadajo, ampak svare.

Princ Lichtenstein je v svojem govoru dobro označil postanek in razvoj nasprotstva do krščanskih socializmov in dokazal je, da si konservativci izpodkopljejo tla, ker so se dali zavesti v to nospotje.

To isto misel je razvijal govornik v drugem govoru, izustnem v nekem drugem društvu. V tem govoru je naglasil, da je grof Hohenwart pokril največjo pogreško svojega življenja z menom — koalicija. Liberalci in Poljaki so si razdelili jabelko, konservativci pa so dobili — peške. Iz teh pešk mora še le zrasti drevo, s katerega dobé svoj sad konservativci, ako — dožive. Princ

ter ni Dora je, hvala Bogu, deklica krepka in zdrava, ali o Duhovem bode jej komaj šestnajst let.

Bilo bi prerano, vsakako prerano. Naj nosi še kako leto čepico, dovolj bode časa za težko zavijačo. Saj veste, da sem sam, da sem vdovec. Moči vsakim dnevom popuščajo, oči me vedno bolj izdajajo, a skrbi poln koš: tekaj sem, tekaj tja, a na deklici vsa hiša. Vzemite še ta steber moje starosti — potem Peter z Bogom. Zato brez zamere, nastavnice Grga, želim vam ženo pošteno in pobožno, ali Dora je premlada. Brez zamere! „Brez zamere!“ Zajeceljal je Grga, neznavši, kam bi del roke in noge, pa poparjen in obledel, razen na nos, odšel je domov.

Dora čula je ves ta pogovor skozi okence, ki drži iz izbe v sokalnico (kuhinja ali hiša ognjenica) pa malo da si ni pregriznola jezik od samega smeha. Poparjeni Grga porezal je onega dne, brivši mestnega kapelana Šalkoviča, da je zavpil od hude bolečine.

Lichtenstein je dokazal, kako se v sedanjí dobi vse zakonodajstvo nagiblje na kapitalistiško stran: samo preosnova valute je donesla velikemu kapitalu v jednom samem letu 10 milijonov dobička, čemur je posledica, da se je znižala vrednost dela človeških rok in potem tudi javno blagostanje. Ista kapitalistiška smer zavira tudi najvažnejše vprašanje sodanje dobe — volilno preosnovo. Govornik je dokazal na drastičen način, kako zvično in nelojalno postopajo gospodovalne stranke, da bi zavlekle rešitev tega vprašanja, ker se boje — javnega menenja. Zaključivši ta svoj drugi govor je označil knez Lichtenstein stališče krščanskih socializmov: Odkrito in jasno v opoziciji proti vladi in koaliciji, zvesti in resnični do našega krščanskega ljudstva — taka mora biti naloga krščansko socialnim poslancem tudi v sedanjem državnem zboru!

In mož, ki tako govori, naj bi bil somišljenik mednarodne, brezdomovinske in brezverske socialne demokracije tak mož naj bi bil nasprotnik avtoritete Cerkve? Mi pa mislimo, da le oni konservativci, ki se rama pri rami bore proti krščanskim socializmom, postavljajo svoj oportunizem nad avtoriteto katoliške Cerkve, kateri poslednji res preti velika nevarnost, kadar jo zagovarjajo — židovski liberalci.

O kratkovidnost konservativna — daleč si zašla zares!

Politiške vesti.

Posl. Spinčić pred pred svojimi volilci. Velikansk, siljen in na vse strani polen vspeh — s temi besedami je označen izid javnega shoda, kojega je bil sklical državni poslanec Spinčić minolo nedeljo v selo Mandiči na boljanskem polju. Do takih vspehov more pač dovesti le vztrajno in požrtvovalno delo. Na shodu je bilo zbranih do štirideset ljudi iz pazinskega in koperskega okraja, predsedoval pa je župnik veleč. g. Flegar. Vlado je zastopal voditelj okrajnega glavarstva v Pazinu, gospod Šorli. Gosp. posl. Spinčić govoril je preko jedno uro o svojem in svojih tovarišev delovanju. Zborovalci so neopisljivim navdušenjem sledili izvajanjem govornikovim, a ob svršetku so zaorili urnebesni živokliki. Shod je vsprejel soglasno raznih resolucij političnega, narodnega in gospodarskega značaja in je istotako svečano izrekel svoje priznanje poslancu Spinčiću in tovarišem — ne ne, izjava ni bila soglasna, pridružil se jej ni — jeden cel mož. Velečastiti gospod župnik Matičič se je namreč na splošno začudenje dvignil iz globine nepoznanosti, da dene pod svoj kritični nož delovanje gosp.

Magda je bila izvolila, kako se tu pridovalo prede — pa kjer je nesrečni Grga mislil najti ključ, našel je zapah, a to mu je pokvarilo račun.

„Ni bedasta buča, to brivče“, rekla je starka Krupiča že pred Grginim pohodom. „Tudi ciganu zljubilo se je biti turškim carjem! Jaz mrzim, vere mi, gizdost; po gizdosti pali so krilateci božji (angeli) in ne daj Bog, da si Dora oskrni dušo smrtnim grehom. Ali gospod kume! ako smo vsi bratje in sestre, nas je vendar vsakovratnih, in nikdar nisem še čula, da se voda meša z ognjem. Bog daj Dorici dobrega moža, da jima bo srce pri sreči, ko prst pri prstu. Da ne bi videla večnega veselja, če zato ne prosim vsakega dne hubelega Boga. Ali kadar se deklici kroji dobro ali zlo, ne od danes do jutri, ampak za ves ta smrtni vek, tedaj trebe odpreti oči, pa kako, da ne bode vruga i pol. Ali Čokolin ni za Dorico, nikakor ne! Prej štalica, potem kravica! Ali Čokolinova

posl. Spinčića, le žal, da je bil nož skrhán in ni rezal na nobeno stran. Podlaga in vrhunec kritikovanju tega jedinca je bilo očitjanje, da je Spinčić izstopil iz kluba konservativcev. No, gosp. Spinčić je, navedši dejstva, podrl vse modrovanje tega gospóda, istotako je govornik dobil toli zasojeno lekcijo od predsednika shodu, veleč. g. župnika Flegarja, da si je izvestno zapomni za dolgo časa, a ves ta ogromni shod je odkrito nevoljo in na ostenativen način zavrnil ta napad na posl. Spinčića. Oh sam, tako sam je bil gospod župnik Matičič — sami med tisoči ljudi! Ob tej priliki se je uveril ta gospod in žnjim naj bodo uverjeni vsi drugi, da razmerje volilcev do svojih zastopnikov po Istri je toli prisrčno in iskreno, da te zveze ne more porušiti nobena sila in noben vpliv. In radujmo se na tem: v znamenju popolnega soglasja zmagamo gotovo prej ali slej!

Ne treba praviti, da prinesemo tudi o tem shodu obširnejše poročilo.

Celjsko vprašanje. Celjsko vprašanje se vleče po obzorju koalicije liki črn oblak, sedaj je nevarnost hude ure večja, sedaj manjša — zgine pa ne ta nevarnost niti za jeden sam trenotek. Kajti zmešjava v koaliciji je sedaj taka, kakoršna še ni bilo. Na jedni strani je Hohenwartov klub zastavil svojo možko besedo za to zahtevo Slovencev, na drugi strani pa se upira klub nemških levic čerjev v velikem strahu za — mandate. Kot tretji v zvezi se pa ljubi Poljaki drže lepo rezervirano — da ne bi pozneje kdo rekel, da so rekli takó ali takó — in študirajo, kako naj se postavijo, da prav gotovo padejo — na mehko, ako bi se koaliciji prigodilo kaj človeškega ob tem nesrečnem celjskem vprašanju. Voditelji nemške levice so hoteli s prva s tem kaptivirati svoje volilce, da so rekli, da je vse to neurečno vprašanje iz ostaline barona Gautsclia. A na to limanico niso hoteli sesti nemški zagrizenci, vsled česar so liberalci prisiljeni protestirati in resolvirati proti temu, v kar so privolili sami, ko so se jim sline cedile po ministerskih foteljih.

Japonsko - Kitajska vojna. „Agenzia Dalziel“ lobila je dne 22. t. m. iz Shangaja to-le poročilo: Pogajanja za sklenitev miru napredujejo zelo počasno, kajti Kitajski dvor se ne mara ukloniti in se vedno še nadeja končne zmage. Japonci pa hočejo prisvojiti si Peking (glavno mesto Kitajske) in od tam še-le narekavati pogoje miru. — Dolej se ni izjavila še nobena zunanja država, da bi hotela posredovati med Kitajsko in Japonsko.

S pridobitvijo Vaj-Haj-Vaja zaplenili so Japonci 11 večjih kitajskih vojnihi ladij. Med temi je 5 oklopnih. Poleg teh vzeli so Japonci Kitajcem skoro vse ladije torpedovke.

štalica, Boga mi, ni štalica, ampak, oprostito, štalica. Na imetke starišev prežati, znači, moliti za njih smrt. Dobra glava, boljše srce pa dve zdravi roki — tega treba. Čokolin pa je pijanec, igralec, razgrajalec; in kako govori — pomozí nam Bog i sv. Blaž — kakor črnašolec. Groš mu prileze v hišo, ali trije groši leté iz hiše. Oni dan — v sredo — otvoril je mestni vratar zjutraj Nova vrata. Pa kaj je zagledal? Grga ležal je pijan pred vratni in smrčal. Od belih fratrov remetskih odnesel je bukov šopek in pod vedrim nebom predrujohal vso noč. Pa ta — da Doro — Bog mi oprostí grehe! Ni on za Doro, nikakor ni!

To in več tega govorila je Magda Krupiča, ali zlatar ne bi tudi po svojej pameti poveril svoje ljubljence in jedinice raztočniku in veterjaku.

Tako sta se razprla brivec in poprenjarka.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Epical A. Šemon.

I.

Krupič je doznal, kam meri brivčevo oko; ni bil torej niti najmanje presenečen, ali ker je bil dobra duša in ker ni hotel ni žive duše žaliti, ni odrekel s kratka snubaču, ampak mu je odgovoril:

„Dragi kume Grga! Čast in poštenje vam in vašemu stanu. Vsi živimo od dara božjega, naj že orjemo plugom, kujemo kladivom ali brijemo britvijo. Vem tudi to, da so ljudje zbadljivi in jezični, da se žalosté od tujega veselja, a radujejo od tuje nesreče. Ali jaz vem, kaj je pravo in zdravo. Ne mislite, da je dober jezik meni vatel, kojim merim tuje poštenje. Ali ljubi nastavnik Grga, sadja ni dobro obrati, dokler ne dozori, in deklice ne močiti, dokler za ma-

More se trditi, da Kitajski dandanes nima niti jedne vojne eskadre več, katera bi mogla napasti japonsko brodovje.

Različne vesti.

Zadušnica za pok. nadvojvodo Albrehta. Danes ob 11. uri dop. bode v župni cerkvi pri Mariji Pomagaj (sv. Antonu staremu) črna sv. masa za pokoj duše pokojnega nadvojvode Albrehta.

K smrti nadvojvode Albrehta. Svoje sočutje in žalovanje povodom smrti nadvojvode Albrehta izjavile so te dni razne Primorske občine pisмено pri tukajšnjem ces. namestništvu. Dne 24. t. m. došlo je istemu namestništvu pismo, v katerem izjavlja škof Krški, msgr. Šterk svoje sožalje, prošče, da se ta njegova izjava priobči Nj. Vel. cesarju. — Dne 23. t. m. izdali so obredje (določbe) za pogreb nadvojvode Albrehta. V smislu teh določeb prispel je posebni vlak s truplom pokojnikovim v nedeljo ob 10. uri zvečer na Dunaj (južni kolodvor). Na kolodvoru vsprejeli so krsto dvorniki pod vodstvom najvišjega dvornika princa Hohenlohe. Truplo pokojnikovo blagoslovil je dvorni župnik na kolodvoru; potem so položili krsto na mrtvaški voz, v katerega je bilo vpre- 6 vrancev. Voz so spremljali oziroma obkolili: trabantna telesna straža, telesna straža na konjih, služabniki pokojnikov in konjiki. Sprevod pomikal se je med ogromno množico ljudstva počasi do cesarskega dvora. Tam so postavili krsto v dvorni župni cerkvi na mrtvaški oder. Včeraj ob 8. ure zjutraj do poludne bil je dovoljen pristop občinstvu; od poludne do 1. ure bil je dovoljen pristop izključno le častnikom, od 1. do 2. pop. uradnikom in služabnikom pok. nadvojvode, od 2. do 4. ure pop. pa zopet občinstvu. Danes je dovoljen občinstvu pristop ob 8. ure zjutraj do 11. dop., od 11. do 12. pa izključno častnikom. Krsta na mrtvaškem odru je zaprta. — Pogreb bode danes ob 3. uri pop. v tem-le redu:

Na čelu spreveda bode eskadron konj- kov; pred mrtvaškim vozom bodo korakali služabniki in uradniki pokojnikov, deputacija bivših ordonančnih častnikov pokojnikov, njegova pobočnika in slednjič najvišji njegov dvornik. V rdeče prepreženi mrtvaški voz bode vpreženih 6 belcev; ob straneh voza bodo korakali plemiči z gorečimi bakljami v rokah, ogerska in arcierska telesna straža, trabantna straža, telesna straža na konjih in osebni služabniki. Za krsto bodo stopali: Nj. Vel. cesar, tuji knezi (odnosno vladarji ali njih zastopniki), nadvojvodi, inozemske častniške deputacije, generali, deputacije domačih polkov, in vsi častniki posadke, ki niso baš drugje v službi. Sprevod zaključita jeden batalijon vojakov raznega orožja in jeden eskadron konj- kov. Posebni odposlanci, tajni svetovalci in ministri zberó se v cerkvi. V cerkvi blagoslove truplo, potem odnesejo krsto v slovesnem sprevodu v rakev, kjer dobi pokojnik zadnji blagoslov. Za Nj. Veličanstvom smejo v cerkev le tuji knezi, nadvojvodi, pokojnikov najvišji dvornik in njegova pobočnika in deputacije inozemskih polkov. Ostali udeležniki ostanejo pred cerkvijo.

Minolo nedeljo došla je z Dunaja ta-le brzojavka: Cesar Viljem dospé v torek zjutraj z velikim spremstvom na Dunaj, da se udeleži pogreba pok. nadvojvode Albrehta. — Popoludne (dne 24.) so dospeli iz Arko na Dunaj najbližji sorodniki pokojnega nadvojvode; večji del članov cesarske rodbine je že zbran na Dunaju. Dospeli so tudi semkaj: vojvoda Nikola-Virtenberski, princ Jurij Sasonski in princesinja ter deputaciji 5. konjiškega polka bavarskega in 86. ruskega pešpolka, čijih lastnik je bil pokojni nadvojvoda.

Današnji „korzo“. Z ozirom na dejstvo, da bode na Dunaju danes ob 3. uri popoludne pogreb pok. nadvojvode Albrehta, odredile so tukajšnje oblasti, da sme običajni pustni „korzo“ pričeti še le ob 4. uri pop. Pred 4. uro pop. se tudi maske ne smejo pokazati v javnosti.

„Korzo“ na pustno nedeljo. Kdo bi mogel tajiti: ostra sapa socialne bede je zamorila tudi pri nas veselje do nekdanje staroznane in staroslavne tržaške potratnosti. Kje so oni časi, ko so naši luhi Tržažani kar trosili denar zadnje dni pusta? Minuli so de-

nitivno. Našemu lahkoživemu ljudstvu je — kakor bi rekli — zmanjkalo „sape“, oni pa, ki še kaj imajo, jeli so lepo stiskati, umakniti se s pozorišča. Kdor je videl naš „korzo“ pred tridesetimi, štiridesetimi leti in je primerjal nekdanji blišč in vršič z mizerijo od minole nedelje, moral je pač vsklikniti: Sic transit gloria mundi! Mnogo hrupa, mnogo zija in mnogo — pijancev. S tem je na kratko označen „korzo“ na pustno nedeljo. Vozov bilo je le okoli 70, toda o nekdanji eleganci niti duha ne sluha. Bila je gnječa odurnih šem, gospóda pa je metala med nje namesto običajnih sladčic — drobno zrezan papir. Voznja je končala ob 6. uri zvečer, ljudstvo pa se je drilo po ulicah do polnoči. Zakaj? Tega menda dotičniki ne znajo niti sami. Gostilne in kavarne bile so ves večer jako dobro obiskane. Gostilničarji in kavararji so menda jedini srečni ljudje, katerim prinašajo zadnji dnevi predpusta obilo dobička. Poleg njih pa imajo seveda mnogo opravila — zastavljavnice.

„Tržaški Sokol“ priredi danes zvečer „malo maskarado“ v društveni telovadnici. Vstop je dovoljen le vabljenim. Na svidenje torej nocoj zvečer!

Maskarada, kojo je priredil „Tržaški Sokol“ minolo nedeljo, vspela je vsestranski. Nekoliko obširneje spregovorimo v današnjem večernem izdanju.

Ravnopravnost pri južni železnici. Slovenski trgovec iz Trsta nam piše: Večkrat mi je razpošiljati blago po železnici v notranje dežele. V to rabim navadno slovenski sestavljene vozne liste. Vsakokrat pa, ko odpošljem blago, mrmra na me neki uradnik južne železnice v takozvanem „Magazin C“ (srednja vrata) ter me je čisto obsopal s sledečimi psovskami: „šta lingua ščava no i kapiši nanka i ščavi“, in z družimi enacimi neumnimi opazkami. Slovenski sestavljene vozne liste pa počrta ter nadomešča njih obseg z laškim ali nemškim tekstom. Nekoč mi je zapretel, da ne sprejme več nobenega blaga, ako vozi list ni sestavljen laški ali nemški. Ko je dne 21. t. m. moj pomočnik hotel zopet odposlati s tovrnim vlakom nekoliko blaga na slovensko Štajersko in to na podlagi slovenskega voznega lista, moral je blago preč peljati, ker mu je neso hoteli sprejeti radi tega, ker je vozi list bil sestavljen slovenski. O tem sem že napravil pritožbo na obratni inšpektorat v Trstu; ker se pa od tega ne nadajamo ugodne rešitve, prosim slovenske poslance na Dunaju, da interpelirajo o tem v državnem zboru, ter enkrat na jasno spravijo, ali je južna železnica opravljena siliti slovensko stranko, da v slovenski kraj in na slovenskega adresata pošilja blago na podlagi nemškega ali celo laškega voznega lista ter ako so njeni uradniki opravičeni slovenske stranke zasramovati s „ščavi“?

Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini (registrovana zadruga z omejeno zavezo) izdalo je poročilo in računski sklep za upravno leto 1894. (VII. letnik). Iz tega poročila posnemamo: Tekom leta 1894. pristopilo je k zadrugi 12 novih družtenikov, izstopilo jih je 8. Zadrugnikov je 69, ki imajo v opravičnih deležih po 10 gld. imetje 3.279 gld. 65 nč. Leta 1894. pomnožile so se hranilne vloge za 1284 gld. 39 nč., tako da znašajo koncem 1894. leta 1885 gld. 46 nč. Prometa imela je posojilnica v minolem letu 11.306 gld. 44 nč. Hranilne vloge obrestujejo se po 4 1/2 %, posojila pa se dovoljujejo proti 6 % obrestim. — Po bilanci imela je zadruga dne 31. decembra 1894. leta 134 gld. 50 nč. gotovine, čistega dobička pa tekom omenjenega leta 30 gld. 14 nč. Rezervni zalog iznaša 153 gld. 16 nč.

Kužne bolezni v Trstu. Iz tedenskega zdravniškega izkaza o splošnem zdravstvenem stanju razvidno je, da se dávice zopet širi, kajti v prejšnjem tednu bilo je 28 slučajev te bolezni, v tem ko je bilo v tednu od 16. do 23. t. m. prijavljenih 39 slučajev. Škrlatice bila sta v omenjeni dóbi le 2 slučajja. Umrlo je 8 oseb za dávice in 1 za škrlatico. — Iz istega izkaza je razvideti, da je razmerno največ slučajev kužnih bolezni v okrajih Barriera vecchia in Farneto.

Umor v Gorici. Iz Gorice poročajo: Po noči na minolo nedeljo se je na javnem plesu v neki gostilni sprl 42letni čunjar Mondig z 19letnim svojim svakom, kamenosekom Josipom Cecuto. Prišedši na ulico,

udaril je Mondig Cecuto petkrat z nožem tako silno, da se je slednjič odlomila klina in obtičala v rani; v slepi jezi udrihal je potem še s kamenom po težko ranjenem. Cecuto odpeljali so v bližnjo lekarno, toda lekarničar, videvši, da mu ne more pomagati, odpravil ga je v bolnišnico. Ranjenec je bil že mrtev, ko so ga prinesli v vežo bolnišnice. Morilca Mondiga prijeli so še isto jutro.

Neenadna smrt. 67letnega trgovca s kipi, udovca Rikarda Dinellija, stanujočega v ulici dei Cordauli št. 1, zadela je po noči na minolo nedeljo káp na srcu. Dinelli trpel je že dalje časa na bolezní na srcu; v soboto prišla ga je zopet stara bolezen in kljub zdravniški pomoči umrl je še isto noč. — 62letni samec, težak Anton Bizjak, stanujoč na Groti št. 55, umrl je minolo soboto pop. nenadne smrti. Bizjak je bil bolan na pljučah in baš te dni prišel je še-le iz bolnišnice. Domačini našli so ga mrtvega na postelji, ko se mu prinesli čašo juhe. Obvestili so o tem policijsko nadzorníštvo v ulici Belvedere, od koder so pozvali komisijo. Po končanih postavnih formalnostih odpeljali so truplo v mrtvašnico pri sv. Justu.

Policijsko. 55letnega brezposelnega Iv. Stalcerja iz Črnomlja zaprli so, ker je prosiščal po hišah v ulici Cavana. Stalcer bil je že večkrat kaznovan zaradi prosiščanja. — Predvčerajšnjem zjutraj nastal je pretep med vinjenimi gosti neke gostilne v ulici Belvedere. V pretepu je nekdo treščil 22letnemu kleparju Antonu Kovačiču vrč ob glavo, da se je takoj pokazala kri. Prišli so stražarji, ki so razgnali prepirajoče in zapisali njih imena. Ranjenega Kovačiča odvedli so na zdravniško postajo. — 24letnega težaka Antona B. iz Trsta so zaprli, ker se je v ulici Tigor vtikal v opravila stražarjev. — 23letni slikar Ivan R. in 47letni mesar Angel D., oba iz Trsta, razgrajala sta minolo noč v neki gostilni na trgu Pozzo del mare. Prišli so stražarji ter ju odgnali v zapor.

Koledar. Danes (28.): (Pust); Porfirij, škof; Nestar, škof, mučenec. — Jutri (27.): † (Pepehnica); Leander, škof. — Mlaj. — Solnce izide ob 6. uri 51 min., zatoní ob 5. uri 36 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 75 stop., ob 2 pop. 8 stop. C.

Loterijske številke, izžrebane 28. t. m.:
Dunaj 28, 7, 1, 39, 89.
Gradec 76, 70, 15, 33, 3.
Temešvar 12, 53, 40, 46, 67.

Gospodarsko.

Slovensko posojilništvo.
Spisal Ivan Lapajne.

Reiffelsena (Gl. VI. Letopis slovenskih posojilnic) imenujejo očeta malih nemških posojilnic. F. Reiffeisen je bil rojen kot protestant na Nemškem, neke ob Renu blizu Koblenca l. 1818. Bil je upravni uradnik. V tistih krajih, kjer je v mladih letih (1847 — 1850) služil, je bila velika beda in lakota med prostim ljudstvom. Da bi revnemu narodu pomagal, osnoval je bil najprvo konsumno društvo z vzajemnim poroštvom, ki je svojim članom živila po ceni preskrbovalo n. pr. kruh, krompir; imelo je svojo pekarijo, preskrbovalo ljudstvu tudi seme itd. Kljub temu je zapazil Raiffeisen, da bode ljudstvu šele potem pomagano, če bode dobivalo po ceni denar na posodo, ker ga odeluhi preveč stiskajo, zlasti pri kupčiji z živino in sprejemanji živine v rejo. Zato je začel ljudem v tistih krajih posojilnice snovati. Njega je vodila prava krščanska ljubezen do bližnjega, kateremu je hotel z denarnimi zavodi pomagati. Njegov namen je bil v prvi vrsti, s podukom na člane in izposojevalce uplivati, torej poboljšati jih najprvo v naravnem obziru.

Pri osnovanju posojilnic je imel Raiffeisen sledeča načela: Vsaka vas ali vsaj vsaka županija naj ima svojo posojilnico. Posojilnico naj vodijo kmetje sami; najboljši občani naj stopijo na čelo denarni zadrugi. Vedijo naj zavod brezplačno; le „računar“ naj dobi primerno nagrado, ki naj bode kolikor moč goče vedno jednaka, če tudi je dela več, kakor prvotno in navadno. Kmetje, kateri kot udje pristopajo, naj se neomejeno zavežejo zadrugi s svojim poroštvom. Deležev naj posojilnica ne jemlje; kmet ne more deležev plačevati, denarja potrebuje za kmetovanje. Saj njegova kmetija, živina in poljsko rodje njegovo dajejo dovolj varnosti pri zadrugi

s neomejenim poroštvom. Obresti od posojil naj posojilnica ne jemlje naprej. Da ima denarna sredstva za posojevanje, skrbi naj za hranilne vloge.

Posojuje naj se po Raiffeisenovem navetu le na zadolžnice: menice so pri njegovih zavodih izključene. Čisti dobiček se ne razdeljuje med člane, ampak prideva k prihranjeni zalogi (rezervnemu fondu), do katerega posamezni udje nimajo pravice, marveč le vsesкупna posojilnica. Če bi se na primer posojilnica razdružila, si tudi združniki te zaloge ne smejo prisvojiti. Ona ostane marveč kakor kakošna ustanova, nedotakljiva, ima se le obrestonosno naložiti dotlej, da se ustanovi nova posojilnica, ki jo zopet kot svojo last prevzame.

Po Raiffeisenovem prizadevanju se je osnovalo na stotine posojilnic. Kolikor moč goče, je vse zaražil v jednako društvo, kakoršno je naša „Zaveza“; okoli 500 posojilnic je vodil v svojem društvu, ki je imelo 8—10 preglednikov za zavode, ki so se mu pridružili. Blagi mož je umrl šele pred nekaterimi leti (1888), sedemdeset let star. Po njegovih načelih se je osnovalo že več kakor 1500 posojilnic. (Dalje prih.)

Najnovejše vesti.

Dunaj 24. Veliki vojvoda badenski Friderik je dospel sinoč tu sem. Z istim vlakom je dospel španski maršal Martinez Campos.

Dunaj 25. Vojvoda Aosta dospe nocoj, da bode zastopal kralja italijanskega pri pogrebnih slavnostih. Za čas bivanja na Dunaju pridodeljen je nadvojvodi generalni major Dufresne.

Dunaj 35. Danes je vsprejel cesar razne nemške knežje osebe in zastopnike istih. Potem tudi generalnega kapitana Martinez Camposa. Od 8. ure zjutraj prihaja ljudstvo v velikih množinah v dvorno cerkev, da si ogleda truplo nadvojvode Albrehta. — Danes je dospel tu sem tudi zastopnik predsednika francoske republike, poslanik Lozé.

Peterburg 24. Kakor javljajo časniki, sestavila se je na cesarjevo povelje komisija, da se posvetuje o načrtu za gradnjo hiše, v kateri bodo dobivali eskrb pisatelji, umetniki in igralci. Hiša bode nosila ime Aleksandra III. in se zgradi na jednom carskih posestvi.

Trgovinske brzojavke.
Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.42—6.43
Pšenica za jeson 1893 6.84 do 6.85 Oves za spomlad 6.— 6.02 Rž za spomlad 5.45—5.47. Koruza za maj-juni 6.—6.17.
Pšenica nova od 78 kil. f. 6.50—6.55, od 79 kil. f. 6.55—6.60, od 80 kil. f. 6.60—6.65, od 81 kil. f. 6.65—6.70, od 82 kil. for. 6.70—6.75.
Ječmen 6.31—6.35; praso 6.20—6.30.
Pšenica: Silni: ponudbe, popravljavanje bolje Trg malo bolje. Rž mirno jedmen, oves in koruza stalno. Predalo se je 30000 mt. st. Vreme: jako mrzlo.
Praga. Noratirani sladkor za februar f. 11.80 1/2, mare 11.80 1/2, maj 12.—, nova letina 12.15 mirno.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vrad, odpošiljatev precej f. 28.25—29 Febr. Avg. f. 29.50 —, Concassé za februar-mare 29.50 —, Cotvorni za febr. 30.75. V glavah (sodih) za februar 30.75 Vreme: snog.
Havre. Kava Santos good average za februar 96.— za juni 96.25 mirneje.
Hamburg. Santos good average za mare 78.25 maj 77.75 september 77.—, mirneje.

Dunajska borza 24. februarja 1895

	predvčeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.80	101.35
„v srebru	101.80	101.30
Avstrijska renta v klatu	125.40	125.20
„v krouah	99.20	99.95
Kreditne akcije	408.25	396.—
London 10 let.	123.95	123.80
Napoleoni	9.82	9.81
100 mark	60.47	60.40
100 italj. lir	45.55	45.15

Razglas.

Dne 4. marca t. l. bode javna dražba v oddajo popravljanja dveh mostov in dveh trombinov pod Črnikalom, na cesti iz Predloke. Klična cena je 422 gld., načrt je razpoložen v občinski pisarnici v Dekaniji v pregled. Kdor prevzame delo, mora uložiti kavicijo 10 od sto.

Županstvo v Dekaniji.

Dobroznana gostilna
ANTONA VODOPIVCA
(po domače „pri Pračkovcu“)
v Trstu,
ulica Solitario št. 12
toči kolikor v gostilni, tolikor pri veseljih v sokolski telovadnici, vedno le pristna vipavska, Prvaška in kraška bela in črna vina. — Sladki risling v steklenicah, in modro frankinjo, vsaka steklenica drži 1 liter in valja 60 novč. — Postrežba je post-na, cena zmerna. Kuhinja je preskrbljena s točnimi, toplimi in miznimi jedili.
Priporoča se rojakom v Trstu in z deželo. Toči vino tudi družinam 4 novč. ceneje, ako se odzame najmanj 5 litrov.